

15.02.2018

Sisäministeriö
Hallinto- ja kehittämisosasto

HKO lausuntopyyntö 27.12.2017

**Pelastusosaston lisälausunto luonnoksesta hallituksen esityksestä laiksi
eläinten hyvinvoinnista**

Pelastusosasto on toimittanut asiassa lausunnon 4.1.2018. Aiemmin toimitetun lausunnon lisäksi pelastusosasto lausuu asiassa seuraavaa:

Esitysluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi uusi eräiden viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitusvelvollisuutta koskeva 87 §, joka kuuluu seuraavasti:

"87 § Eräiden viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitusvelvollisuus

Jonkin seuraavista tahoista palveluksessa tai luottamustoimessa oleva, vastaavissa tehtävissä toimeksiantosuhteessa tai itsenäisenä ammatinharjoittajana toimiva ja jokainen terveydenhuollon ammattihenkilö on velvollinen salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoittamaan valvontaviranomaiselle, jos hän on tehtävässään saanut tietää avun tarpeessa olevasta eläimestä, jonka hyvinvointi edellyttää mahdollista eläinsuojelun tarpeen selvittämistä:

- 1) lomituspalvelu ja sijaisapu;
- 2) sosiaali- ja terveydenhuolto ja näiden palvelujen tuottaja;
- 3) hätäkeskustoimintaa harjoittava yksikkö;
- 4) palo- ja pelastustoimi;
- 5) Tulli;
- 6) rajavartiolaitos;
- 7) ulosottoviranomainen;
- 8) seurakunta tai muu uskonnollinen yhdyskunta.

Myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu henkilö voi tehdä tällaisen ilmoituksen häntä mahdollisesti koskevien salassapitosäännösten estämättä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla henkilöllä on velvollisuus tehdä salassapitosäännösten estämättä ilmoitus poliisille, kun hänellä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että eläimeen on kohdistettu rikoslain (39/1889) 17 luvun 14 §:ssä rangaistavaksi säädetty eläinsuojelurikos tai 14 a §:ssä rangaistavaksi säädetty törkeä eläinsuojelurikos.

Sen estämättä, mitä 1 ja 3 momentissa säädetään, on voimassa, mitä rikkiin tai muuhun sielunhoitoon liittyvästä salassapitovelvollisuudesta erikseen säädetään tai määrätään.

Eläinlääkäriammatin harjoittajan ilmoitusvelvollisuudesta säädetään eläinlääkäriammatin harjoittamisesta annetun lain 12 §:n 2 momentissa."

15.02.2018

Pelastusosasto huomauttaa, että ehdotetun pykälän 1 momentin 3 kohdassa käytettävä termi tulisi olla Hätäkeskuslaitos (ei hätäkeskustoimintaa harjoittava yksikkö) ja 4 kohdassa pelastustoimi (ei palo- ja pelastustoimi).

Pykälässä säädettäisiin Hätäkeskuslaitoksen, pelastustoimen sekä eräiden viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitusvelvollisuudesta tilanteessa, jossa he havaitsevat avun tarpeessa olevia eläimiä tai jossa heillä on syytä epäillä, että eläimeen on kohdistettu rikoslaissa tarkoitettu eläinsuojelurikos.

Rikoslain (39/1889) 17 luvun 14 pykälän mukaan eläinsuojelurikoksesta tuomitaan se, joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta pahoinpitelemällä, liiallisesti rasittamalla, jättämällä tarpeellista hoitoa tai ravintoa vaille tai muuten kohtelee eläintä julmasti tai tarpeetonta kärsimystä, kipua tai tuskaa aiheuttaen. Lain 14 a § mukaan törkeästä eläinsuojelurikoksesta puolestaan tuomitaan, jos rikos tehdään erityisen raa'alla tai julmalla tavalla, rikoksen kohteena on huomattavan suuri määrä eläimiä tai tavoitellaan huomattavaa taloudellista hyötyä ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava törkeästä eläinsuojelurikoksesta vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään neljäksi vuodeksi.

Ehdotetun lainkohdan yksityiskohtaisissa perusteluissa (s. 156) todetaan, että ilmoituksen tekemisen eläinsuojelutarpeen selvittämisen taustalla voi olla hyvin erilaisia seikkoja. Ilmoituksen syynä voi olla esimerkiksi eläimen hoidon laiminlyönti, eläimen heitteillejätto, pahoinpityt tai niiden epäily. Eläimen hyvinvoinnin turvaamisen kannalta ilmoituksen tekemisen kynnyksen ei tulisi olla liian korkea.

Pelastusosasto pitää ehdotettua ilmoitusvelvollisuutta perusteltuna ja toteaa sen ratkaisevan käytännössä huomattuja ongelmia, jotka ovat johtuneet siitä, ettei aiemmin ole ollut käytössä laintasoista työkalua ilmoittaa havaituista eläinten hyvinvointiin liittyvistä puutteista.

Alla olevassa taulukosta ilmenee eläimiin liittyvien tehtävien määrä Hätäkeskuslaitoksessa vuonna 2017. Toinen sarake vasemmalla on Hätäkeskukselle ilmoitetun tehtävän tehtävänluokka. Määrät on merkitty hätäkeskuksittain ja laskettu yhteen taulukon oikeassa laidassa.

2017	58 ELÄINTEHTÄVÄ	10	1		1			12
2017	580 MUU ELÄINTEHTÄVÄ	4 223	2 097	1 575	1 628	1 866	1 219	12 608
2017	581 ELÄIMEN PELASTAMINEN	1 636	455	172	268	408	210	3 149
2017	582 ELÄIMEN KIINNIOTTO	288	418	321	298	339	206	1 870
2017	583 ELÄINRÄÄKKÄYS	336	298	200	227	344	203	1 608
2017	584 LÖYTÖELÄIN	1 403	696	349	187	636	148	3 419
2017	585 LOUKKAANTUNUT ELÄIN	998	768	569	614	848	538	4 335

Käytännössä ehdotettu ilmoitusvelvollisuus tulisi järjestää niin, että hätäkeskuspäivystäjä välittäisi ilmoituksen eläinsuojeluviranomaiselle välittäessään tietyn tehtäväluokan tehtävää eteenpäin. Hätäkeskuslaitos voi tehdä ilmoituksen teknisen käyttöyhteyden, sähköisen tiedonsiirron tai muun soveltuvan tavan avulla.

Pelastusosasto toteaa, että hätäkeskuspäivystäjällä on usein varsin rajalliset tiedot sille ilmoitetusta tapauksesta ja päivystäjän on hankala arvioida tekotavan törkeyttä. Näin ollen ehdotettu ilmoitusvelvollisuus eläinsuojeluviranomaiselle voisi käytännössä koskea nykyisistä tehtäväluokista lähinnä tehtäväluokkaa 583 eläinrääkkäys, joka jo nimensä puolesta viittaa siihen, että ilmoituksen kohteena olevan eläimen hyvinvoinnissa on puutteita. Pelastusosasto katsoo olevan perusteltua, että hätäkeskuksista lähtisi automaattinen ilmoitus eläinsuojeluviranomaiselle välitettäessä tehtäväluokkaa 583 eteenpäin. Pelastusosasto ei näe syytä miksi automaatioilmoitusta ei voitaisi välittää myös muiden eläimiin liittyvien tehtävien tehtäväluokkien kohdalla, jos eläinsuojeluviranomainen arvioi sen aiheelliseksi.

15.02.2018

Koska maa- ja metsätalousministeriö ei ole erikseen pyytänyt lausuntoa Hätäkeskuslaitokselta, pelastusosasto selvitti myös Hätäkeskuslaitoksen kannan asiaan. Hätäkeskuslaitos katsoo, että ilmoituksen tekemisen kynnyksen ei tulisi olla liian matala Hätäkeskuslaitoksen kohdalla. Lainmuutoksen mukainen ilmoitusvelvollisuus voisi koskea tehtäväluokkaa 583 eläinräökkäys, jonka kohdalla tulisi vuosittain noin 1600 ilmoitusta eläinsuojeluviranomaiselle. Poiketen edellä todetusta sisäministeriön pelastusosaston kannasta Hätäkeskuslaitos katsoo, että ilmoitusten suuren määrän vuoksi Hätäkeskuslaitoksen ilmoitusvelvollisuus tulisi rajata vain törkeimpiin tapauksiin ja ilmoituksen tekemistä varten voitaisiin perustaa uusi tehtäväluokka törkeä eläinräökkäys. Uuden tehtäväluokan sisältö määritettäisiin niin, että tehtävät koskisivat lähinnä isompaa joukkoa eläimiä ja tekotavat olisivat törkeitä. Toisin sanoen ilmoitus kattaisi lähinnä rikoslain 17 luvun 14 a §:n mukaiset törkeät eläinsuojelurikokset.

Pelastusosasto on konsultoinut pelastuslaitoksia esitettyyn lakimuutokseen liittyen. Pelastuslaitokset pyytävät ilmoitusvelvollisuuden osalta kiinnittämään erityistä huomiota käytäntöjen vakiointiin ja riittävään tukeen menettelyä käyttöön otettaessa. Pelastuslaitokset toimittavat asiassa erikseen yhteisen lausunnon.

Pelastusylijohtajan sijainen

Valmiusjohtaja

Janne Koivukoski

Ylitarkastaja

Anni Pöyry

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Sisäministeriö 15.02.2018 klo 15:28. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Hallinto- ja kehittämisosasto

Tiedoksi

Hätäkeskuslaitos